

Türkiye Cumhuriyeti'nde bu yıl
12 685 347
adet
cep telefonu satıldı.

Bu resimde artırılmış gerçeklik bulunmaktadır.

1.

HAFTA

MATEMATİK

1. ÜNİTE

DOĞAL SAYILAR

5.
Sınıf

**DOĞAL
SAYILAR**

KAZANIMLAR

M.5.1.1.1. En çok dokuz basamaklı doğal sayıları okur ve yazar.

M.5.1.1.2. En çok dokuz basamaklı doğal sayıların bölüklerini, basamaklarını ve rakamların basamak değerlerini belirtir.

DOĞAL SAYILAR

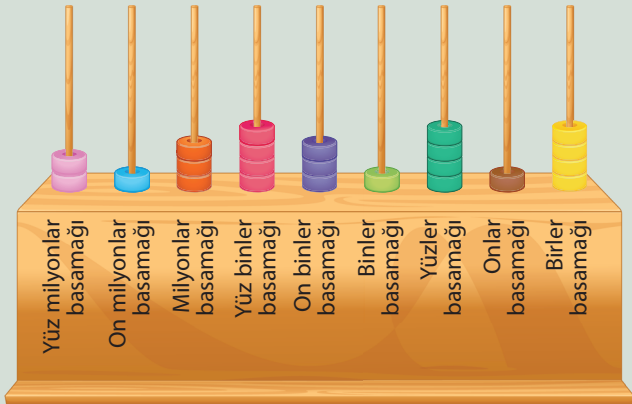
- 0, 1, 2, 3, ... sayıları doğal sayıdır.
- Doğal sayılarda, rakamın bulunduğu yere basamak denir.
- Doğal sayılarda basamaklar sağdan sola doğru üçerli gruplandığında oluşan her grup bölüktür.

Doğal sayılar okunurken önce bölükteki sayı okunur sonra bölük ismi okunur. Birler bölümünde sayı söylen-dikten sonra bölük adı söylenmez.

Bölük İsimleri	Milyonlar Bölüğü			Binler Bölüğü			Birler Bölüğü		
Basamak isimleri	Yüz milyonlar basamağı	On milyonlar basamağı	Milyonlar basamağı	Yüz binler basamağı	On binler basamağı	Binler basamağı	Yüzler basamağı	Onlar basamağı	Birler basamağı
Sayı		2	4	1	6	3	7	8	5
Okunuşu	Yirmi dört milyon			Yüz altmış üç bin			Yedi yüz seksen beş		

- Okunuşu verilen sayılar yazılırken söylenmeyen basamak yerine sıfır yazılır.

ÖRNEK

Abaküste gösterilen sayıyı ve okunuşunu yazınız.

Çubuklardaki boncuk sayılarını sırasıyla yazalım.

213 431 414

Önce sayıyı ardından bölük ismini okuyalım.

İki yüz on üç milyon

dört yüz otuz bir bin

dört yüz on dört

ÖRNEK

Aşağıda okunuşu verilen sayıyı yazınız.

“Elli yedi milyon altı yüz yirmi bir bin üç yüz elli dokuz.”

Elli yedi milyon

57

Altı yüz yirmi bir bin

621

Üç yüz elli dokuz

359

57 621 359 buluruz.

ÖRNEK

305 247 036

sayısının binler bölümündeki rakamların toplamını bulunuz.

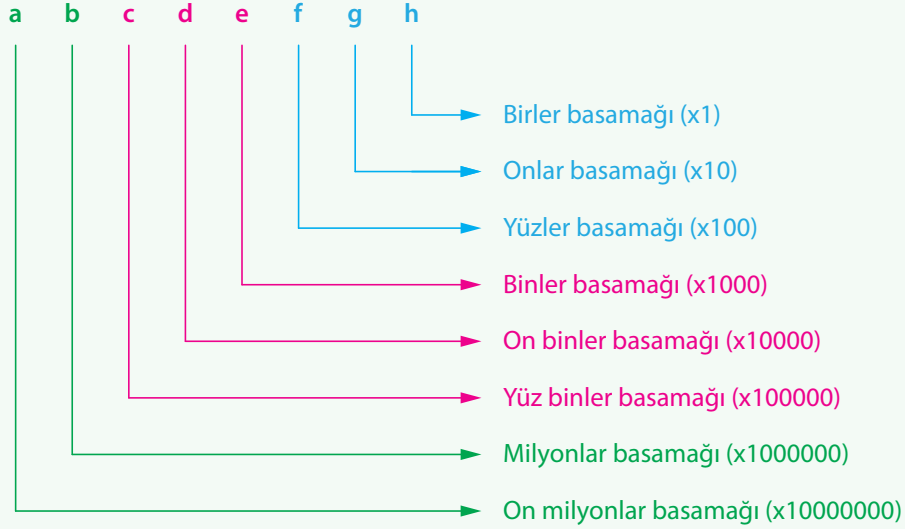
305 247 036

Binler
bölümü

2 + 4 + 7 = 13 buluruz.

BASAMAK DEĞERİ

- Bir rakamın bulunduğu basamağa göre aldığı değere basamak değeri denir.

- Bir sayının basamak değerleri toplamı sayının kendisini verir.

ÖRNEK

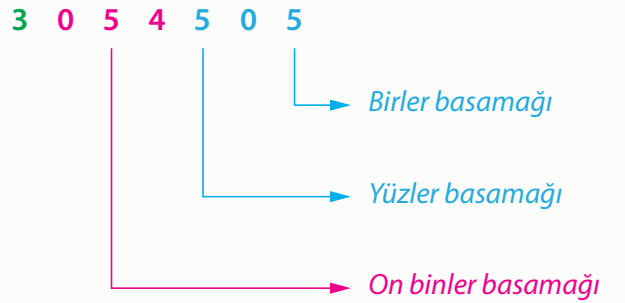
57 216 893 sayısını basamaklarına ayırarak sayıyı oluşturan rakamların basamak değerlerini bulunuz.

5 7 2 1 6 8 9 3	Basamak İsimleri	Rakam	Basamak Değeri
3	Birler	3	3
9	Onlar	9	90
8	Yüzler	8	800
6	Binler	6	6000
1	On binler	1	10000
2	Yüz binler	2	200000
7	Milyonlar	7	7000000
5	On milyonlar	5	50000000

ÖRNEK

3 054 505

sayısında 5 rakamlarının basamak değerlerini bulunuz.

$$5 \times 1 = 5$$

$$5 \times 100 = 500$$

$$5 \times 10\,000 = 50\,000$$

ETKİNLİK 1

Aşağıda verilen sayıların okunuşlarını yazınız.

a) 3 425 089

b) 9 702 493

c) 28 631 027

ç) 134 205 147

ETKİNLİK 2

Aşağıda okunuşları verilen sayıları yazınız.

a) Otuz iki milyon altı yüz seksen dört bin yüz on dört

b) On sekiz milyon iki yüz kırk sekiz bin on üç

c) Yüz yedi milyon beş yüz bin iki yüz yetmiş dokuz

ç) Altmış iki milyon dokuz yüz yirmi altı

ETKİNLİK 3

Dokuz basamaklı doğal sayı ile ilgili soruları cevaplayınız.

4	3	6	0	7	6	2	1	6
---	---	---	---	---	---	---	---	---

a) 6 rakamının basamak değerlerinin toplamını bulunuz.

b) On binler basamağındaki rakamın basamak değerini bulunuz.

c) Milyonlar bölümündeki rakamların sayı değerleri toplamını bulunuz.

ETKİNLİK 4

Aşağıdaki boşlukları uygun şekilde doldurunuz.

Diagram illustrating the place value of digits in a number:

Digit	Place Value
2	700000
1	30000
4	100
1	10
5	1
6	0.0001
7	0.000001

1. “Altı milyon yetmiş dokuz bin iki yüz beş” **şeklinde okunan sayı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) 6 790 205 B) 6 079 025
C) 6 079 205 D) 60 079 205

2. **326 079 634 sayısında 7 rakamının basamak değeri kaçtır?**

A) 7 B) 7000
C) 70 000 D) 700 000

3. $66\ 000\ 007 < 6\Box\ 986\ 008$

ifadesinin doğru olabilmesi için $\Box$ yerine yazılabilecek rakamların toplamı kaçtır?

A) 30 B) 24 C) 21 D) 18

4. “Dört yüz beş milyon iki yüz dokuz bin dört yüz yedi” **şeklinde okunan sayı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Sayı dokuz basamaklıdır.
B) Sayının on binler basamağındaki rakamın basamak değeri sıfırdır.
C) Sayının on milyonlar basamağındaki rakam 5’tir.
D) Sayının yüz milyonlar basamağındaki rakam 4’tür.

5. Okunuşu “On milyon beş bin üç yüz kırk dokuz” olan sayı “10 050 349” şeklinde yazılıyor.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Sayı doğru yazılmıştır.
B) Sayının yüz binler basamağındaki rakam yanlış yazılmıştır.
C) Sayıda sadece bir rakamın basamağı yanlış yazılmıştır.
D) Sayının on binler basamağı yanlış yazılmıştır.

İSEM YAYINCILIK

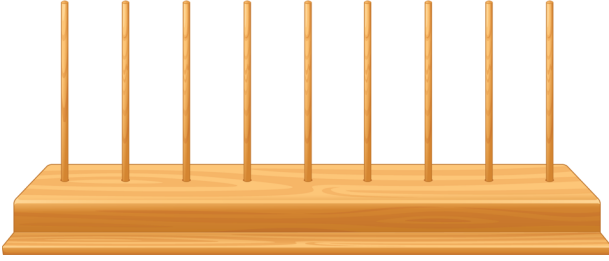
- 6.

Ülke	Nüfus
A	12 308 943
B	1 ■ 008 943

Tabloda A ve B ülkelerinin nüfusu verilmiştir.

A ülkesinin nüfusu daha fazla olduğuna göre ■ m yerine aşağıdaki rakamlardan hangisi gelemez?

A) 3 B) 2 C) 1 D) 0

1. ...

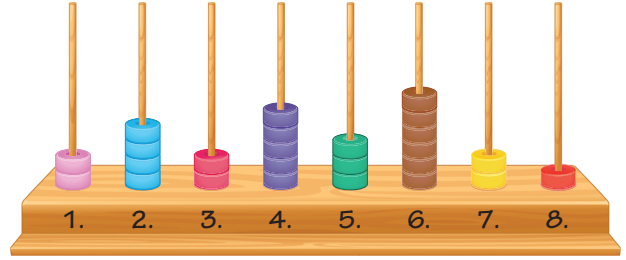
Abaküse boncuklar dizilerek “yüz kırk milyon yirmi bir bin yüz beş” sayısı modelleniyor.

Daha sonra kullanılan boncuklar yerinden çıkılarak boncukların tamamı ile dokuz basamaklı başka bir sayı modelleniyor.

Modellenen sayı en küçük değerini aldığı anda birler bölümündeki rakamların basamak değerleri toplamı kaçtır?

- A) 139 B) 59 C) 49 D) 0

2.

Abaküse boncuklar şekildeki gibi takılarak sekiz basamaklı bir doğal sayı modellenmiştir.

Abaküste 1. çubuktan 1 boncuk alınarak hemen yanındaki 2. çubuğa, 2. çubuktan 2 boncuk alınarak hemen yanındaki 3. çubuğa, bu şekilde devam ederek boncuklar sırayla yer değiştiriliyor.

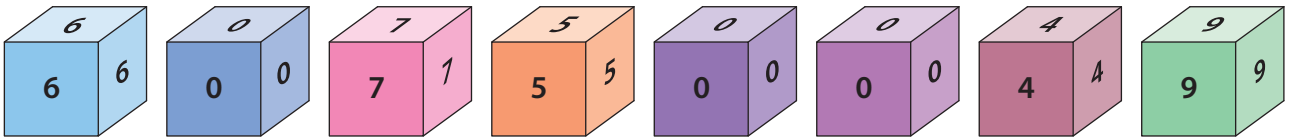
Buna göre son durumda abaküste modellenen doğal sayı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 13 042 518 B) 13 132 418
C) 14 253 629 D) 13 142 518

3.

2. bakış yönü

1. bakış yönü

Her yüzünde aynı rakamların yazılı olduğu küpler şekildeki gibi dizilmiştir.

1. bakış yönü ile oluşan doğal sayının okunuşu “Altmış milyon yedi yüz elli bin kırk dokuz”dur.

Buna göre 2. bakış yönü ile oluşan doğal sayının okunuşu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dokuz yüz kırk milyon beş bin yedi yüz altı B) Doksan dört milyon elli bin yedi yüz altı
C) Doksan dört milyon beş bin yedi yüz altı D) Doksan dört milyon beş yüz yetmiş altı

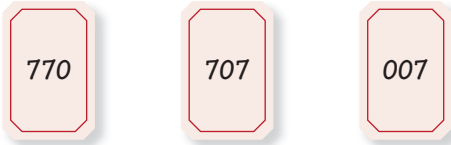

1. 147 _ _ _ 204

sayısının okunuşu “yüz kırk yedi milyon beş yüz bir bin iki yüz dört” olduğuna göre boşluğa gelmesi gereken sayı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 105 B) 051 C) 501 D) 510

2.

Kartların üzerine şekildeki gibi sayılar yazılmıştır.

Her kart bir bölüğü temsil ettiğine göre kartların yan yana dizilmesiyle yazılabilecek en küçük dokuz basamaklı doğal sayı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 770 707 007 B) 770 007 707
C) 707 007 770 D) 707 770 007

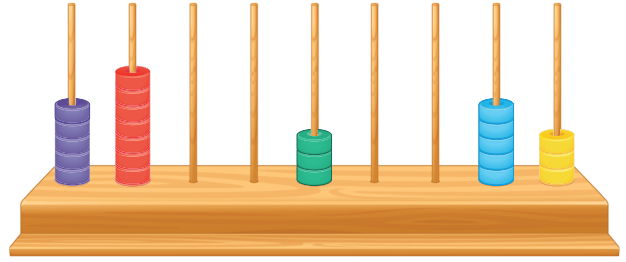
3.

Yukarıda verilen sayının yüzler ve milyonlar basamağındaki rakamların toplamı kaçtır?

- A) 12 B) 10 C) 9 D) 6

4.

Abaküste modellenen sayının okunuşu “beş yüz yetmiş milyon iki yüz otuz altı bin elli üç” olduğuna göre abaküse toplam kaç boncuk daha eklenmelidir?

- A) 9 B) 8 C) 7 D) 6

5.

2	a	b	0	3	0	5	6
---	---	---	---	---	---	---	---

Yukarıda verilen doğal sayının okunuşu “Yirmi bir milyon üç bin elli altı” olduğuna göre a ve b yerine yazılması gereken rakamların sayı değerleri toplamı kaçtır?

- A) 0 B) 1 C) 2 D) 3

6.

8	0			4	0	5	6
---	---	--	--	---	---	---	---

8 basamaklı doğal sayının binler bölümündeki rakamların toplamı, milyonlar bölümündeki rakamların toplamına eşittir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu sayı olamaz?

- A) 80 044 056 B) 80 404 056
C) 80 074 056 D) 80 134 056

7. Çekiliş kutusunun içerisine üzerinde rakamların yazılı olduğu toplar şekildeki gibi koyulmuştur.

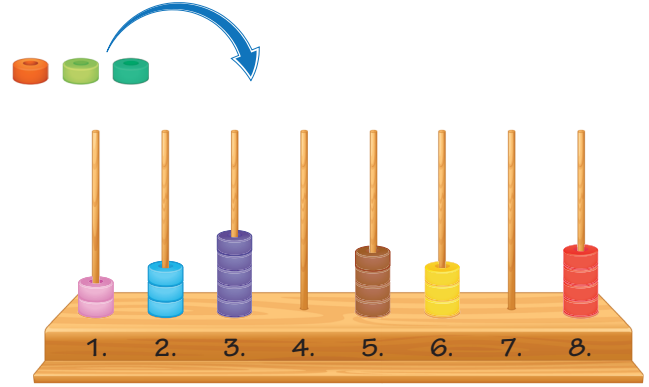

Çekiliş kutusundan çekilen toplar ile sekiz basamaklı bir doğal sayı yazılıyor.

Yazılan sayının okunuşu “On milyon on iki bin üç yüz elli” olduğuna göre pembe top aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 5 B) 2 C) 1 D) 0

- 8.

24 boncuk ile abaküste sekiz basamaklı bir doğal sayı modelleniyor.

Çubuklara takılmayan boncukların tamamı takıldığında aşağıdakilerden hangisi modellenen doğal sayılardan biri olamaz?

- A) Yirmi üç milyon beş yüz otuz dört bin üç yüz dört
B) Yirmi üç milyon beş yüz dört bin üç yüz otuz dört
C) Yirmi üç milyon beş yüz on dört bin üç yüz yirmi dört
D) Yirmi üç milyon beş yüz on dört bin üç yüz on dört

İSEM YAYINCILIK

9. Dokuz kareden oluşan tabloya verilen kurallar doğrultusunda dokuz basamaklı yazılabilecek en küçük doğal sayı yazılacaktır.

- Birler bölümündeki rakamların sayı değerleri toplamı 6'dır.
- Binler bölümündeki rakamların sayı değerleri toplamı 5'tir.
- Milyonlar bölümündeki rakamların sayı değerleri toplamı 4'tür.

Buna göre tabloya yazılan sayı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Birler basamağındaki rakam 4'tür. B) On milyonlar basamağındaki rakam 1'dir.
C) Yüz binler basamağındaki rakam 0'dır. D) Birler basamağındaki rakam 5'tir.

2.

HAFTA

5.
Sınıf

MATEMATİK

1. ÜNİTE

DOĞAL SAYILAR

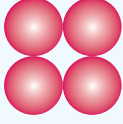
ÖRÜNTÜLER

KAZANIMLAR

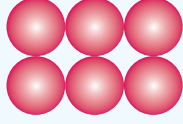
M.5.1.1.3. Kuralı verilen sayı ve şekil örüntülerinin istenen adımlarını oluşturur.

ÖRÜNTÜLER

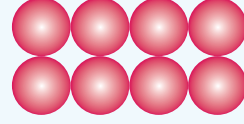
- Şekillerin belli bir düzende ve sayıda kullanılmasıyla şekil örüntüleri oluşturulur.

1. Adım

2. Adım

3. Adım

...

- Sayıların sabit fark ile artırılması ya da azaltılmasıyla sayı örüntüleri oluşturulur.

2

1. Adım

5

2. Adım

8

3. Adım

11

4. Adım

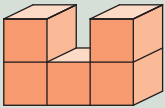
...

7	12	17	22	a	32	b
---	----	----	----	---	----	---

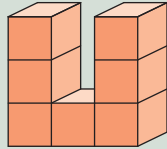
Verilen sayı örüntüsünde sabit farkı, a ve b değerlerini bulalım.

7	12	17	22	a	32	b
	+5	+5	+5	+5	+5	
				$a = 22 + 5$ $a = 27$		$b = 32 + 5$ $b = 37$

ÖRNEK

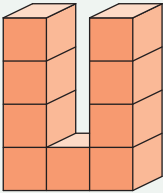

1. Adım

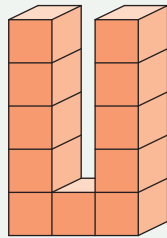

2. Adım

1. ve 2. adımı verilen şekil örüntüsünün 3. ve 4. adımını çiziniz.

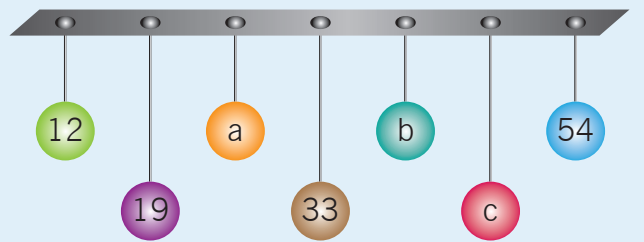

3. Adım

4. Adım

ÖRNEK

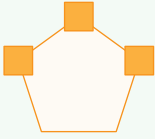

Verilen sayı örüntüsünde a, b ve c değerlerini bulunuz.

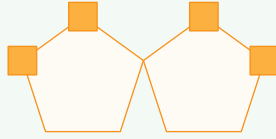
12,	19,	a,	33,	b,	c,	54
	+7	+7	+7	+7		
	$a = 19 + 7$ $a = 26$		$b = 33 + 7$ $b = 40$		$c = 40 + 7$ $c = 47$	

ÖRÜNTÜLER

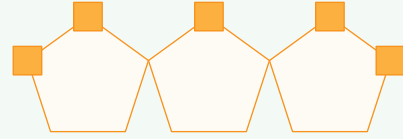
- Aşağıda verilen şekil örüntüsünde adım sayısı ile beşgen ve kare sayılarını belirleyelim.

1. Adım

2. Adım

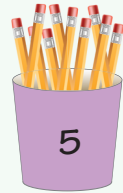
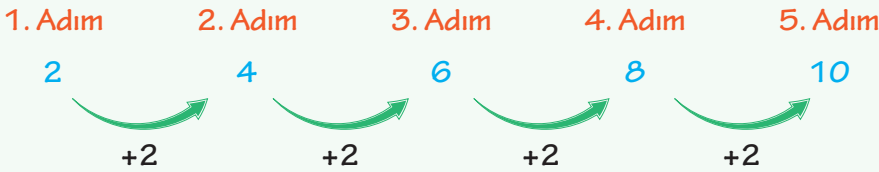
3. Adım

...

Adım Sayısı	1. Adım	2. Adım	3. Adım	4. Adım	5. Adım
Beşgen Sayısı	1	2	3	4	5
Kare Sayısı	3	4	5	6	7
Toplam Şekil Sayısı	4	6	8	10	12

Kalemliklere koyulan kalem sayıları bir örüntü oluşturmaktadır. Örüntünün kuralını ve 4., 5. kalemliklerdeki kalem sayılarını bulalım.

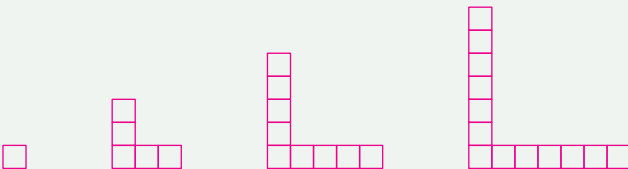
ÖRNEK

Adımları arasındaki fark sabit olan bir sayı örüntüsü 1'den başlayıp dörder artmaktadır.

Bu sayı örüntüsünü modelleyiniz.

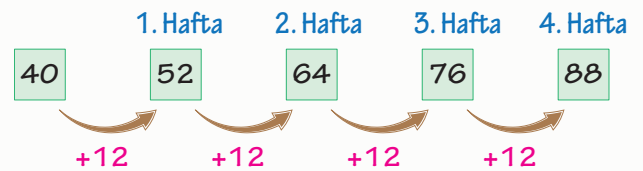
Öncelikle örüntünün adımlarına karşılık gelen sayıları yazalım.

1. Adım	2. Adım	3. Adım	4. Adım
1	5	9	13

ÖRNEK

Eda'nın kumbarasında 40 TL vardır. Her hafta düzenli olarak kumbarasına 12 TL attığına göre haftalara göre kumbarasındaki para miktarlarını bulunuz.

$$40 + 12 = 52$$

$$52 + 12 = 64$$

$$64 + 12 = 76$$

$$76 + 12 = 88$$

ETKİNLİK 1

Aşağıda verilen örüntülerin istenilen adımlarındaki sayıları bulunuz.

a)

1. Adım	2. Adım	3. Adım	4. Adım
17	23		

b)

1. Adım	2. Adım	3. Adım	4. Adım	5. Adım
	7	12		

c)

1. Adım	2. Adım	3. Adım	4. Adım	5. Adım
			49	52

ç)

1. Adım	2. Adım	3. Adım	4. Adım	5. Adım
58	53		43	

ETKİNLİK 2

Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

Bağış kumbarasının içerisinde 250 TL vardır. Her gün bağış kumbarasına 60 TL atılmaktadır.

a)

3. gün bağış kumbarasındaki para kaç TL'dir?

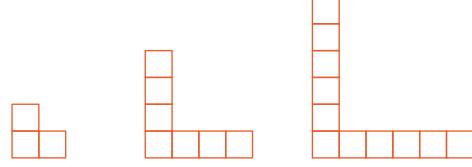
b)

Bağış kumbarasında 550 TL olan gün kaçınıcı gündür?

ETKİNLİK 3

Aşağıda verilen şekil örüntülerinde bir sonraki adımı modelleyiniz.

a)

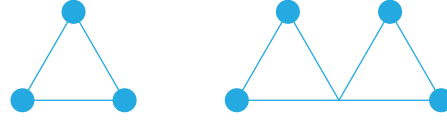
1. Adım

2. Adım

3. Adım

4. Adım

b)

1. Adım

2. Adım

3. Adım

ETKİNLİK 4

Çubuklarla şekil örüntüsü oluşturulmuştur. Bu örüntüye göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

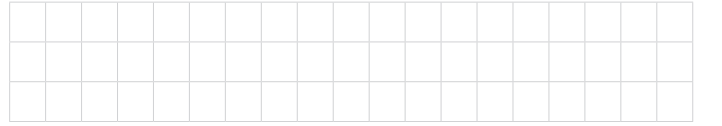
1. Adım

2. Adım

3. Adım

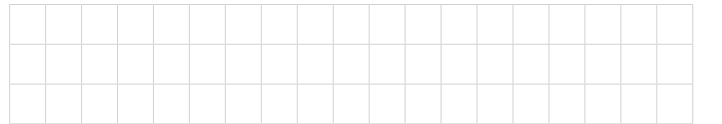
a)

Örüntünün hangi adımında 19 çubuk kullanılır?

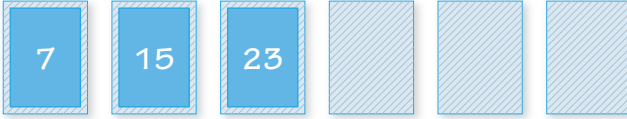
b)

Örüntünün 9. adımında kaç çubuk kullanılır?

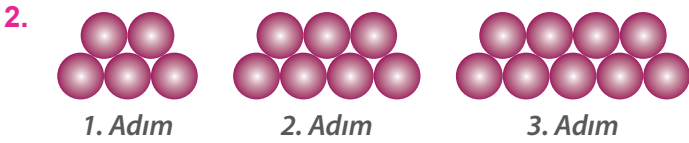

1. Ön yüzünde sayı yazan kartlar ile bir sayı örüntüsü oluşturulmuştur.

Buna göre arka yüzü dönük olan kartların ön yüzünde yazan sayıların toplamı kaçtır?

- A) 127 B) 117 C) 109 D) 86

İlk üç adımı verilen örüntünün kaçınıcı adımında 17 daire kullanılır?

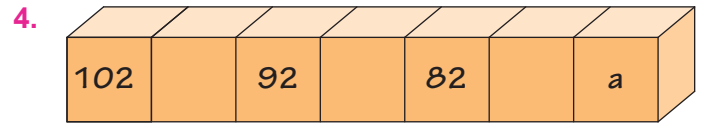
- A) 5 B) 6 C) 7 D) 8

3.

1. Adım	2. Adım	3. Adım	4. Adım	5. Adım	6. Adım
a	17	b	23	c	29

Adımları verilen örüntüde a, b ve c değerleri için $a + b + c$ toplamı kaçtır?

- A) 60 B) 57 C) 54 D) 50

Küplerin üzerinde yazılı olan sayılar bir örüntünün adımlarıdır.

Buna göre a kaçtır?

- A) 65 B) 67 C) 72 D) 77

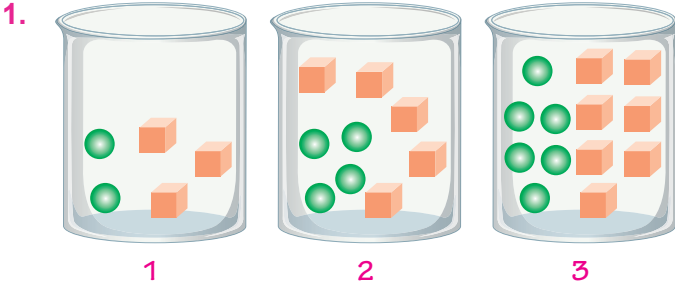
İlk üç adımı verilen şekil örüntüsünün 6 üçgen kullanılan adımında kaç kare kullanılır?

- A) 10 B) 11 C) 13 D) 15

6. Bir binanın giriş katında üç daire, diğer katlarında ise beşer daire vardır.

Daireler 1, 2, 3, ... şeklinde numaralandırıldığına göre 20 numaralı daire kaçınıcı kattadır?

- A) 6 B) 5 C) 4 D) 3

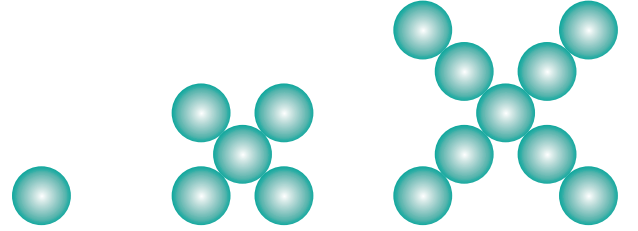
1, 2, 3, ... ile numaralanmış kutuların içerisine top ve küpler koyularak bir sayı örüntüsü oluşturuluyor.

- 1. kutuya 2 top, 3 küp koyuluyor.
- 2. kutuya 4 top, 5 küp koyuluyor.
- 3. kutuya 6 top, 7 küp koyuluyor.

Buna göre 15 küp koyulan kutunun numarası kaçtır?

- A) 6 B) 7 C) 8 D) 9

2. Toplar ile oluşturulmuş şekil örüntüsü şekilde verilmiştir.

1. Adım

2. Adım

3. Adım

Şekil örüntüsünün bazı adımlarında kullanılan top sayıları tablodaki gibidir.

13	21	26	29
----	----	----	----

Buna göre tablodaki değerlerden hangisi yanlıştır?

- A) 13 B) 21 C) 26 D) 29

3. 1, 2, 3, 4, 5 ve 6 ile numaralanmış vagonlarında kum yüklü tren şekilde verilmiştir.

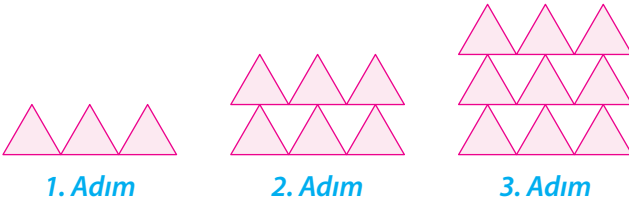

- 1. vagondaki kum 3 tondur.
- 2. vagondaki kum a tondur.
- 3. vagondaki kum 15 tondur.
- 4. vagondaki kum b tondur.
- 5. vagondaki kum 27 tondur.
- 6. vagondaki kum 33 tondur.

Buna göre a + b toplamı kaçtır?

- A) 24 B) 28 C) 30 D) 36

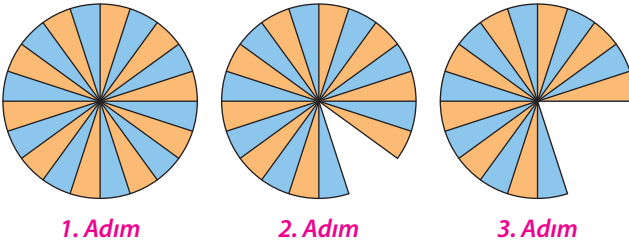
1. Üçgenler ile bir örüntü oluşturulmuştur.

Buna göre örüntünün ilk 6 adımında kullanılan üçgen sayısı kaçtır?

- A) 69 B) 66 C) 63 D) 60

2.

Eş bölmelere ayrılmış daire şeklindeki kartonun bölmeleri belli bir kurala göre kesilerek çıkarılıyor.

Buna göre 7. adımdaki bölme sayısı kaçtır?

- A) 6 B) 8 C) 10 D) 12

3.

A	21, 24, ?, 30
B	15, 19, 23, ?, 31
C	11, 19, ?, 35
D	6, 11, 16, 21, ?

Verilen sayı örüntülerinin hangisinde verilmeyen terim diğerlerinden farklıdır?

- A) A B) B C) C D) D

4.

Sepetin içerisinde 99 yumurta vardır. Her saat yumurtaların 11 tanesi satılmakta ve sepette kalan yumurta sayısı bir sayı örüntüsü oluşturulmaktadır.

Örüntünün 1. adımı 99 olduğuna göre kaçinci adımında yumurta sayısı 44'tür?

- A) 7 B) 6 C) 5 D) 4

5.

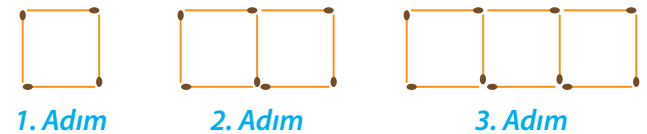

İçerisinde 107 TL bulunan kumbaraya her hafta 18 TL atılmaktadır.

Buna göre kaç hafta sonra kumbaradaki para 179 TL olur?

- A) 4 B) 5 C) 6 D) 7

6.

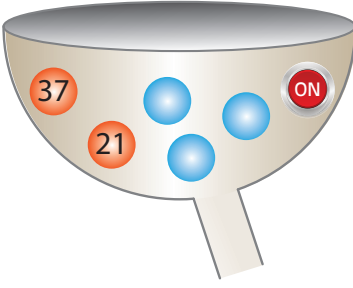

Eş kibrit çöpleri ile şekil örüntüsü oluşturuluyor.

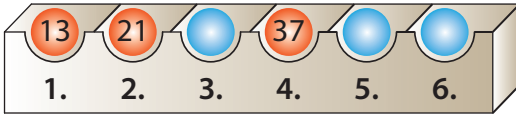
Buna göre 39 kibrit çöpü ile örüntünün adımları oluşturulduğunda artan kibrit çöpü sayısı kaçtır?

- A) 0 B) 3 C) 5 D) 6

7.

13

Numaralanmış toplar düzenekten düşerek sırasıyla 1., 2., ... kutuların içerisine koyularak bir sayı örüntüsü oluşturuluyor.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi mavi toplardan biridir?

- A) 31 B) 45 C) 52 D) 54

İSEM YAYINCILIK

8.

1. Adım

2. Adım

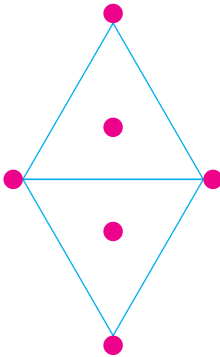
3. Adım

Eş çubuklar ile bir şekil örüntüsü oluşturulmuştur.

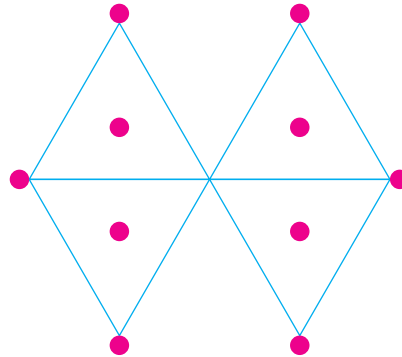
Buna göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

	Tüm adımlarda kullanılan çubuk sayısı	Toplam Adım Sayısı
A)	24	4
B)	48	6
C)	63	7
D)	94	8

9. Daire ve üçgenler ile bir şekil örüntüsü oluşturulmuştur.

1. Adım

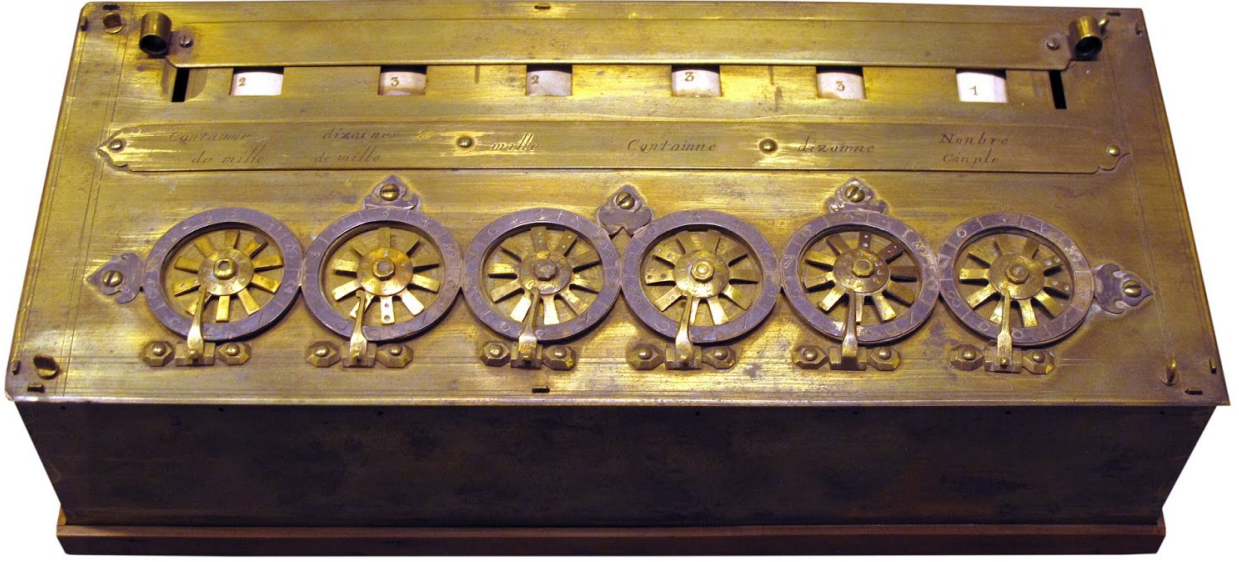

2. Adım

İlk iki adımı verilen örüntünün 5. adımında b tane daire, a tane üçgen kullanılmıştır.

Buna göre a ve b aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) $a = 8$
 $b = 22$ B) $a = 8$
 $b = 18$ C) $a = 10$
 $b = 22$ D) $a = 10$
 $b = 24$

3.

HAFTA

MATEMATİK

1. ÜNİTE

DOĞAL SAYILARLA İŞLEMLER

5.
Sınıf

DOĞAL SAYILARLA
TOPLAMA - ÇIKARMA

KAZANIMLAR

M.5.1.2.1. En çok beş basamaklı doğal sayılarla toplama ve çıkarma işlemi yapar.

DOĞAL SAYILARLA TOPLAMA İŞLEMİ

Toplama işlemi yapılırken toplanan sayıların aynı basamaklarındaki rakamlar alt alta yazılır ve toplama işlemine birler basamağından başlanır.

$$\begin{array}{r}
 \text{On Binler Basamağı} \\
 \text{Binler Basamağı} \\
 \text{Yüzler Basamağı} \\
 \text{Onlar Basamağı} \\
 \text{Birler Basamağı} \\
 \begin{array}{r}
 2 \quad 3 \quad 4 \quad 5 \quad 1 \\
 + 7 \quad 2 \quad 3 \quad 0 \quad 6 \\
 \hline
 9 \quad 5 \quad 7 \quad 5 \quad 7
 \end{array}
 \end{array}$$

Toplanan
Toplanan
Toplam

Toplama işlemi yapılırken elde olursa bu elde bir sonraki basamağa aktarılır.

$$\begin{array}{r}
 2 \quad 4 \quad 1 \quad 6 \quad 9 \\
 + 1 \quad 3 \quad 9 \quad 3 \quad 7 \\
 \hline
 3 \quad 8 \quad 1 \quad 0 \quad 6
 \end{array}$$

Birler basamağı: $9 + 7 = 16$
Onlar basamağı: $1 + 6 + 3 = 10$
Yüzler basamağı: $1 + 1 + 9 = 11$
Binler basamağı: $1 + 4 + 3 = 8$
On Binler basamağı: $2 + 1 = 3$

ÖRNEK

$$\begin{array}{r}
 6 \quad 4 \quad 5 \quad 1 \quad 8 \\
 + 1 \quad 6 \quad 9 \quad 4 \quad 3 \\
 \hline
 \end{array}$$

Yukarıda verilen toplama işlemini yapınız.

$$\begin{array}{r}
 1 \quad 1 \quad 1 \\
 6 \quad 4 \quad 5 \quad 1 \quad 8 \\
 + 1 \quad 6 \quad 9 \quad 4 \quad 3 \\
 \hline
 8 \quad 1 \quad 4 \quad 6 \quad 1
 \end{array}$$

$8 + 3 = 11$ olduğundan bir onluğu sonraki basamağa aktaralım.

$$1 + 1 + 4 = 6$$

$$5 + 9 = 14$$

olduğundan bir onluğu sonraki basamağa aktaralım.

$$1 + 4 + 6 = 11$$

olduğundan bir onluğu sonraki basamağa aktaralım.

$$1 + 6 + 1 = 8$$

ÖRNEK

İlçe	Nüfus
A	25 062
B	18 735
C	42 046

Tabloda A, B ve C ilçelerinin nüfusu verilmiştir.

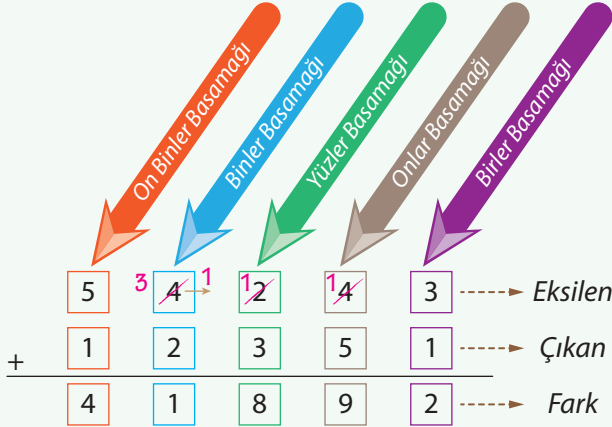
A, B ve C ilçelerinin toplam nüfusunu bulunuz.

$$\begin{array}{r}
 1 \quad 1 \quad 1 \\
 2 \quad 5 \quad 0 \quad 6 \quad 2 \\
 1 \quad 8 \quad 7 \quad 3 \quad 5 \\
 + 4 \quad 2 \quad 0 \quad 4 \quad 6 \\
 \hline
 8 \quad 5 \quad 8 \quad 4 \quad 3
 \end{array}$$

A, B ve C ilçelerinin toplam nüfusu 85 843'tür.

DOĞAL SAYILARLA ÇIKARMA İŞLEMİ

Çıkarma işlemi yapılırken eksilen ve çıkanın aynı basamaklarındaki rakamlar alt alta yazılır ve çıkarma işlemine birler basamağından başlanır.

$$\begin{array}{r} 54243 \\ - 12351 \\ \hline 2 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 54\overset{1}{\cancel{2}}\overset{14}{\cancel{4}}3 \\ - 12351 \\ \hline 92 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5\overset{3}{\cancel{4}}\overset{11}{\cancel{2}}43 \\ - 12351 \\ \hline 41892 \end{array}$$

- İki toplananlı bir toplama işleminde verilmeyen toplanan bulunurken toplamdan, verilen toplanan çıkarılır.
- Çıkarma işleminde, verilmeyen eksilen bulunurken çıkan ile kalan toplanır.
- Çıkarma işleminde, verilmeyen çıkan bulunurken eksilenden kalan çıkarılır.

ÖRNEK

$$\begin{array}{r} 43241 \\ - 21876 \\ \hline \end{array}$$

Yukarıda verilen çıkarma işlemini yapınız.

$$\begin{array}{r} 4\overset{2}{\cancel{3}}2\overset{12}{\cancel{4}}1 \\ - 21826 \\ \hline 21415 \end{array}$$

ÖRNEK

Yanda verilen çıkarma işleminde eksileni bulunuz.

$$\begin{array}{r} \cdot \cdot \cdot \cdot \\ - 6245 \\ \hline 3561 \end{array}$$

Eksileni bulmak için çıkan ile farkı toplayalım.

$$\begin{array}{r} 6245 \\ + 3561 \\ \hline 9806 \end{array}$$

ÖRNEK

$$\begin{array}{r} 72605 \\ + \cdot \cdot \cdot \cdot \\ \hline 81873 \end{array}$$

Yukarıda verilen toplama işleminde verilmeyen toplananı bulunuz.

Verilmeyen toplananı, bulmak için toplamdan, verilen toplananı çıkaralım.

$$\begin{array}{r} 81873 \\ - 72605 \\ \hline 09268 \end{array}$$

Verilmeyen toplam 9268'dir.

ETKİNLİK 1

Aşağıda verilen işlemleri yapınız.

$$\begin{array}{r} 41406 \\ + 35276 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 76320 \\ + 21098 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 42806 \\ + 43957 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 69005 \\ + 27064 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 21608 \\ + 14679 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 53467 \\ + 32945 \\ \hline \end{array}$$

ETKİNLİK 2

Aşağıda verilen toplama işlemlerinde verilmeyen toplamı bulunuz.

$$\begin{array}{r} 36524 \\ + \quad \cdot \quad \cdot \quad \cdot \quad \cdot \\ \hline 40993 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 17064 \\ + \quad \cdot \quad \cdot \quad \cdot \quad \cdot \\ \hline 25503 \end{array}$$

ETKİNLİK 3

Aşağıda verilen çıkarma işlemlerinde verilmeyen eksilene bulunuz.

$$\begin{array}{r} \cdot \quad \cdot \quad \cdot \quad \cdot \quad \cdot \\ - 21906 \\ \hline 21715 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \cdot \quad \cdot \quad \cdot \quad \cdot \quad \cdot \\ - 42865 \\ \hline 25229 \end{array}$$

ETKİNLİK 4

Aşağıda verilen çıkarma işlemlerinde verilmeyen çıkana bulunuz.

$$\begin{array}{r} 40967 \\ - \quad \cdot \quad \cdot \quad \cdot \quad \cdot \\ \hline 37498 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 60718 \\ - \quad \cdot \quad \cdot \quad \cdot \quad \cdot \\ \hline 57122 \end{array}$$